

ПРЕДУЗЕТНИЧКА ЕКОНОМИЈА - SILABUS

АКАДЕМСКА 2017/2018. ГОДИНА

Наставник: Проф. др Саша Петковић, ванр. проф.

Консултације:

Понедјелком и уторком 08:00 – 11:00 часова,
online консултације: sasa.petkovic@ef.unibl.org
Кабинет бр. 405, IV спрат

Сарадник: Јелица Растока, стажиста асистент

Консултације:

Понедјелком и петком 13:00 – 14:30, уторком и сриједом, 08:00 –
10:30, четвртком 14:00-15:30 часова,
online консултације jelica.rastoka@ef.unibl.org
Кабинет бр. 401, IV спрат

- Термини наставе и вјежби -

Настава:

Уторак и сриједа, Сала 1, од 11:00 – 13:00 часова

Вјежбе:

Понедјељак, Сала 6, од 15:00-17:00 часова, група I
Понедјељак, Сала 6, од 17:00-19:00 часова, група IV
Петак, Сала 4, од 09:00-11:00 часова, група III
Петак, Сала 4, од 11:00-13:00 часова, група II

ЦИЉЕВИ КУРСА И НАЧИН РАДА

Предмет омогућава студентима да схвате значај предузетништва и иновација у свим облицима организације и друштва и да разумију предузетништво као начин понашања и дјеловања. Студенти стичу могућност да науче основне принципе савременог предузетништва у економској теорији и пракси, као и да стекну основне вјештине и компетенције креативног размишљања, проактивности, прихватања ризика, планирања и тражења прилика, тимског рада и претварања прилика и идеја у изводљиве предузетничке подухвате. Један од циљева курса је креирање позитивне радне атмосфере у којој ће сви студенти моћи да искажу своје потенцијале у потпуности и остваре што бољи успјех. Главни облик рада, уз теоретску презентацију и преглед литературе, чиниће обрада случајева из праксе, како би студенти научили како да стечена знања употријебе у практичне сврхе. У ту сврху, у току семестра биће организована гостујућа предавања предузетника који су у посљедње три године покоренули властите старт-ап предузетничке подухвате, директора институција предузетничке инфраструктуре и менаџера предузетнички оријентисаних компанија.

Вјежбе ће бити конципиране на начин да се подстичу креативност и иновативност студената кроз гостујућа предавања предузетника и предузетница, студије случаја, панел дискусије, групни рад и презентације студената. Студенти могу да раде у групама од два до четири студента Канвас пословне моделе (eng. Canvas Business Model) за старт-ап (eng. start-up) предузећа. Канвас модели ће се израђивати фазно, по поглављима у току семестра. Такође, студенти који желе да раде индивидуално, биће у могућности да самостално истражују проблематику која се тиче савремених концепција и трендова у предузетништву.

СТРУКТУРА ОЦЈЕНЕ

Евалуација рада студената ће се вршити према важећој Одлуци о начину праћења и валоризовања знања студената у академској 2017/2018. години, сходно члану 4. Одлуке <http://www.ef.unibl.org/za-studente/odluka-o-valorizovanju-znanja>. У предиспитне обавезе се убрајају два обавезна колоквија са укупно 40% структуре оцјене (од 0-20 поена по колоквију). Семинарски рад ће бити награђен са максималних од 0 до 8% (од 0-8 поена). Обавезно присуство настави од минимум 80% присуства предавањима и вјежбама носи 2% (2 поена). На завршном испиту могуће је освојити максималних од 0-50% оцјене структуре оцјене.

Тимски пројекат – израда Канвас пословног модела

Студенти могу да учествују у изради тимског пројекта или самосталној изради стручних радова, тзв. есеја. Заједнички пројекат ће бити рађен у току семестра, уз менторску помоћ предметног наставника и сарадника, подршку и упутства професора и асистената са Катедре за пословну економију, менаџмент и маркетинг. Циљ тимског рада је да помогне студентима да развију вјештине тимског рада, као и способност самосталног истраживања,

анализе проблема и способности предлагања практичних рјешења. Приликом креирања тима треба имати у виду да је значајан дио материјала и информација на енглеском језику. Посебно ће се цијенити финална презентација пословне идеје у форми «Elevator pitching»-а коју студенти врше пред крај семестра пред вишечланом комисијом коју чине предметни професор, сарадник и представници из реда угледних домаћих предузетника. Осим тога, у току семестра се врше редовни мини извјештаји о раду и напретку тима.

Пословну идеју ће на почетку семестра одобрити предметни наставник, а на приједлог групе студената. Групу студената који ће израђивати Канвас пословни модел могу чинити минимално два, а максимално четири студента.

У том случају, у структури коначне оцјене биће укључен и дио оцјене намијењен за семинарски рад од 0-8%. Усмена презентација (Elevator pitch) – сваки тим ће имати 15 минута на располагању за усмену презентацију (три до пет минута (минута) на располагању за усмену презентацију (Elevator pitch) и додатних 10 минута унутар којих вишечлана комисија поставља питања, на која је потребно пружити одговоре. Усмена презентација пројекта ће се радити у 15-тој седмици семестра или у току завршних испита. У случају презентовања, један или више студената врше усмену презентацију, док у дијелу у којем се постављају питања, сваки од чланова пројектног тима треба дати одговор на најмање једно питање упућено од стране комисије.

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ				
	Додипломске академске студије – I циклус студија				
	Студијски програм(и):	Академске додипломске студије Одсек: Економија и пословно управљање			
Назив предмета	Предузетничка економија				
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ЕCTS бодова	
	Обавезни	6.	4П+2В	8	
Наставници	др Саша Петковић, ванр.проф.				
Условљеност другим предметима				Облик условљености	
Нема условљености					
Циљеви изучавања предмета:					
Предмет омогућава студентима да схвате значај предузетништва и иновација у свим облицима организације и друштва и да разумију предузетништво као начин понашања и дјеловања. Студенти стичу могућност да науче основне принципе савременог предузетништва у економској теорији и пракси, као и да стекну основне вјештине и компетенције креативног размишљања, проактивности, прихватања ризика, планирања и тражења прилика, тимског рада и претварања прилика и идеја у изводљиве предузетничке подухвате.					
Исходи учења (стечена знања):					
Као једна од осам темељних животних компетенција дефинисаних од стране ЕУ, потребних сваком поједицу и појединки за успјех у животу, предмет је конципиран на начин да подстакне код студенткиња и студената предузетничко понашање и дјеловање, од индивидуалног нивоа до нивоа сложених организационих система у свим секторима (протином, непрофитном и владином сектору). Након изучавања овог предмета, студенти ће стећи основна знања о начелима, принципима, стратегијама и концептима креирања пословних подухвата заснованих на иновацијама чија је реализација повезана с ризицима и неизвјесношћу. Студенти ће бити оспособљени за проналажење иновативних рјешења у савременом пословању примјењујући кључна знања из предузетничке економије о методама и техникама доношења економских одлука примјеном савремених информационо-комуникационих технологија у вези с предузетничким подухватима.					
Садржај предмета:					
Схватање и карактеристике предузетништва. Личност и понашање предузетника. Развој предузетничке културе као глобалног феномена. Предузетнички процес. Стратегије уласка у предузетнички подухват. Предузетничка оријентација и пословне перформансе. Корпоративно предузетништво (intrapreneurship). Предузетништво малог бизниса (entrepreneurship) – предузетничке и растуће фирме. Породично предузетништво. Социјално предузетништво. Препознавање прилика: од идеје до предузетничког подухвата – технике доласка до пословних идеја. Креативност и предузетништво. Предузетништво и иновације. Извори иновативности и комерцијализација иновација. Информационе и комуникационе технологије и е-пословање. Финансирање предузетничких подухвата. Предузетничко окружење и предузетничка инфраструктура. Пословно предвиђање и мегатрендови. Међународно предузетништво.					
Методe наставe и савладавање градива:					
Предавања, односно преношење систематских сазнања из литературе о предузетнишву и практичних примјера. Илустрације и вјежбе који подразумевају двосмјерну комуникацију, а студенти су позвани да слободно износе своја мишљења о случајевима који ће се дискутовати. У току семестра организоваће се и двије студијске посјете успјешним МСП у Републици Српској, као и гостујућа предавања и разговори са успјешним предузетницима и менаџерима.					
Литература:					
Петковић, С., и Милановић, М. (2017). <i>Лабораторија идеја. Од идеје до предузетничког подухвата</i> . Бања Лука: Универзитет у Бањој Луци, Економски факултет. Пауновић, Б. (2017). <i>Предузетништво и управљање малим предузећем</i> . 3. издање. Београд: Универзитет у Београду, Економски факултет. Deakins, D., & Freel, M. (2012). <i>Preduzetništvo i male firme</i> . Beograd: Data status.					
Облици провјере знања и оцјењивање:					
Писмена и усмена провјера, са претходним изласком на 2 колоквија.					
Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0-20 бод.	Завршни испит	0-50 бод.
Активност на настави (Семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 - 8 бодова	Колоквиј II	0-20 бод.		
Посебна назнака за предмет:					

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Саша Петковић, ванр. проф.

**План и програм рада по недјељама у току семестра у
академској 2017/2018. години:**

	Датум	Предавања 4 часа седмично.	Датум	Вјежбе 2 часа седмично
I	27.02.	УВОДНО ПРЕДАВАЊЕ Циљ курса, презентација начина рада и начина евалуације рада студената. СХВАТАЊЕ И КАРАКТЕРИСТИКЕ ПРЕДУЗЕТНИШТВА 1. Природа и развој схватања предузетништва као економског феномена (Пауновић, 2017, стр. 2-12); 2. Предузетник: концепти и чињенице (Deakins & Freel, 2012, стр. 1-9);		
	28.02.	3. Личност и понашање предузетника (Deakins & Freel, 2012, стр. 9-13; Пауновић, 2017, стр. 12-20); 4. Социобихевиористички приступ (Deakins & Freel, 2012, стр. 13-22).		
II	06.03.	РАЗВОЈ ПРЕДУЗЕТНИЧКЕ КУЛТУРЕ КАО ГЛОБАЛНОГ ФЕНОМЕНА 5. Контекст настанка предузетничке културе (Пауновић, 2017, стр. 26-30); 6. Фактори развоја предузетничке културе (Пауновић, 2017, стр. 30-36);	05.03. и 09.03.	I - Увод у предузетништво <ul style="list-style-type: none"> Увод у час - представљање плана и начина рада (10 минута); Упознавање (20 минута); Очекивања од вјежби (15 минута); Вјежба 1: Схватање и карактеристике предузетништва (30 минута); Вјежба 2: Мотивација (10 минута); Задаћа (5 минута).
	07.03.	7. Улога државе у настанку и развоју предузетничке културе (Пауновић, 2017, стр. 36-40); 8. Глобална слика развоја предузетништва – GEM студије (Пауновић, 2017, стр. 40-43, GEM 2018 Report).		

III	13.03.	ПРЕДУЗЕТНИЧКИ ПРОЦЕС 1. Фактори предузетничког процеса (Пауновић, 2017, стр. 51-58); 2. Компоненте предузетничког процеса. (Пауновић, 2017, стр. 58-72): 2.1. Предузетник; 2.2. Пословне могућности.	12.03. и 16.03.	II - Развој предузетничке културе <ul style="list-style-type: none"> Увод у час (5 минута); Вјежба 1: Настанак и развој предузетничке културе (30 минута); <ul style="list-style-type: none"> Вјежба 2: Типови личности/тимске улоге (10 минута); Излагање задаће и резултата упитника (15 минута); Вјежба 3: Brainstorming (25 минута); Задаћа (5 минута).
	14.03.	2. Компоненте предузетничког процеса. (Пауновић, 2017, стр. 58-72): 2.3. Организација 2.4. Ресурси; 3. Повезивање компоненти предузетничког процеса (Пауновић, 2017, стр. 72-75).		
IV	20.03.	СТРАТЕГИЈЕ УЛАСКА У ПРЕДУЗЕТНИЧКИ ПОДУХВАТ 1. Развој новог производа или услуге (Пауновић, 2017, стр. 83); 2. Развој сличног производа или услуге (Пауновић, 2017, стр. 84); 3. Куповина франшизе (Пауновић, 2017, стр. 85); 4. Искоришћавање дјелимичног импулса од постојећег производа или услуге (Пауновић, 2017, стр. 86); 5. Обезбјеђење покровитељства (Пауновић, 2017, стр. 83-85). Гостујуће предавање (45 минута) ICBL Microsoft: „Од идеје до предузетничког подухвата уз подршку инкубатора“, Драго Гверић, директор	23.03. Све групе у 13:00 часова, С 1	III - Покретање предузетничког процеса <ul style="list-style-type: none"> Увод у час (5 минута); Излагање задаће (5 минута); Вјежба 1: Компоненте предузетничког процеса (15 минута); Студија случаја (20 минута) – дискусија. Гостујуће предавање (14:00 часова): „Подузетништво у економији знања“ Проф. др Марко Колаковић, редовни професор на Економском факултету Свеучилишта из Загреба из области Предузетништва
	21.03.	ОРГАНИЗАЦИОНА КУЛТУРА И ПРЕДУЗЕТНИЧКА ОРИЈЕНТАЦИЈА 1. Организациона култура и предузетничка оријентација малих бизниса: мит или реалност 2. Особине предузетничког предузећа 3. Природа концепта предузетничке оријентације (скрипта)		

V	27.03.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Димензионалност предузетничке оријентације: иновативност, проактивност и преузимање ризика. 2. Димензионалност предузетничке оријентације: аутономија и конкурентска агресивност. 3. Међузависност предузетничке оријентације и пословних перформанси. 4. Контигентни приступ мјерења утицаја предузетничке оријентације на перформансе предузећа (скрипта)	26.03. и 30.03.	IV – Улазак у предузетнички подухват <ul style="list-style-type: none"> • Вјежба 1: Teambuilding (25 минута); • Вјежба 2: Скицирање предузетничког процеса (20 минута); Организациона култура и предузетништво <ul style="list-style-type: none"> • Вјежба 1: Улазак у предузетнички подухват (15 минута); • Вјежба 2: Доношење одлука у тиму (10 минута); • Вјежба 3: Развој предузетништва у организационој култури (10 минута); • Вјежба 4: Стварање предузетничке атмосфере (10 минута); • Задаћа
	28.03.	КОРПОРАТИВНО ПРЕДУЗЕТНИШТВО (INTRAPRENEURSHIP) <ol style="list-style-type: none"> 1. Појам, карактеристике и основни типови корпоративног предузетништва (Пауновић, 2017, стр. 97-100); 2. Предузетничка трансформација великих предузећа (Пауновић, 2017, стр. 100-111); 3. Унутрашње предузетништво (Пауновић, 2017, стр. 111-113); 4. Увођење тржишта (Пауновић, 2017, стр. 113-116); 5. Корпоративно инвестирање у нова предузећа (Пауновић, 2017, стр. 116-119).		
VI	03.04.	ПРЕДУЗЕТНИШТВО МАЛОГ БИЗНИСА (ENTREPRENEURSHIP) – ПРЕДУЗЕТНИЧКЕ И РАСТУЋЕ ФИРМЕ <ol style="list-style-type: none"> 1. Критерији диференцирања предузећа	02.04. (Г1 и Г3, Сала 4, 15:00 – 17:00) (Г2 и Г4, Сала 2,	V – Корпоративно и екстерно предузетништво <ul style="list-style-type: none"> • Увод у час (5 минута); • Вјежба 1: Корпоративно предузетништво

		<p>према величини (Пауновић, 2017, стр. 127-141);</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Предузетничке и растуће фирме (Deakins & Freel, 2012, стр. 177-186). 3. Раст као стратегијски циљ малих и средњих предузећа (Стефановић и Ивановић Ђукић, 2015, стр. 131-136) 4. Метод раста малих и средњих предузећа: Интерни versus екстерни метод раста (Стефановић и Ивановић Ђукић, 2015, стр. 150-159)	17:00 – 19:00)	<p>(10минута);</p> <ul style="list-style-type: none"> • Вјежба 2: Предузетништво малог бизниса (10 минута); • Самоевалуциони тест: Колико сам креативан/на (20 минута) • Вјежба 3: Старт-апи у великим организацијама (25 минута); • Презентовање резултата претходне вјежбе (15 минута); • Задаћа (5 минута).
	04.04.	<p>ПОРОДИЧНО ПРЕДУЗЕТНИШТВО</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Појам и карактеристике породичног предузећа; 2. Улоге и односи у породичном предузећу; 3. Сукцесија у породичном предузећу; Пренос власништва у породичном предузећу. (Пауновић, 2017, стр. 149 – 165).	06.04.	Нерадни дан (Велики Петак)
VII	10.04.	<p>СОЦИЈАЛНО ПРЕДУЗЕТНИШТВО (Deakins & Freel, 2012, стр. 248-260)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Три кључна концепта: социјална економија, социјално предузеће и социјално предузетништво. 2. Друштвено-економски утицај социјалног предузетништва	09.04.	Нерадни дан (Васкршњи Понедељак)
	11.04.	<p>ПРЕПОЗНАВАЊЕ ПРИЛИКА: ОД ИДЕЈЕ ДО ПРЕДУЗЕТНИЧКОГ ПОДУХВАТА – ТЕХНИКЕ ДОЛАСКА ДО ПОСЛОВНИХ ИДЕЈА</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Креативност и иновативност као предуслов успјеха (Петковић & Милановић, 2017, стр. 49-69); 2. Технике доласка до пословних идеја; Мапирање заједнице; Копирање постојећих бизниса; Претварање хобија у потенцијални посао; Коришћење радног искуства и	13.04.	<p>VI - СТУДИЈА СЛУЧАЈА НА ТЕРЕНУ – Компанија LANACO: Од малог породичног лидера до IT регионалног лидера – организована посјета компанији</p>

		одређених способности за покретање посла; Комерцијализација иновација; Фокус групе Brainstorming (Brainstorming 75) Проблемска анализа; Обрнути brainstorming; Brainwriting; Гордонов метод.		
VIII	20.04.	Колоквиј I (Сала 2, 11:00-13:00)		
IX	24.04.	ПРЕДУЗЕТНИШТВО И ИНОВАЦИЈЕ 1. Иновативност и предузетништво 2. Како побољшати организациону креативност 3. Врсте иновација (скрипта из нове књиге и Deakins & Freel, 2012, стр. 132-149)	23.04. и 27.04.	VII – Социјално предузетништво <ul style="list-style-type: none"> • Увод у час (5 минута); • Вјежба 1: Социјално предузетништво (15 минута); • Вјежба 2: Студија случаја – Grameen Bank (10 минута); • Вјежба 3: Препознавање пословних прилика и рађање пословне идеје (20 минута); • (Пауза) • Вјежба 4: Хуманост на дјелу – проналазак пословне идеје из области социјалног предузетништва (25 минута); • Презентовање резултата претходне вјежбе (10 минута); • Задаћа (5 минута).
	25.04.	 1. Извори иновативности 2. Комерцијализација иновација (скрипта из нове књиге и Deakins & Freel, 2012, стр. 132-149)		
X	01.05.	Нерадни дан (Међународни празник рада)	30.04. и 04.05.	VIII – Иновације и интелектуално власништво <ul style="list-style-type: none"> • Вјежба 1: Иновације и предузетништво (15 минута); • Вјежба 2: Teambuilding (20 минута); • Задаћа (5 минута). • Да ли можемо да подстичемо креативност? Brainstorming 75, метода проф. др
	02.05.	Нерадни дан (Међународни празник рада)		

				Marcene Sonneborn, University of Syracuse, Whitman School of Management - тимски рад у групама (45 минута)
XI	08.05.	ИНФОРМАЦИОНЕ И КОМУНИКАЦИОНЕ ТЕХНОЛОГИЈЕ И Е-ПОСЛОВАЊЕ И ПРЕДУЗЕТНИШТВО 1. Употреба ИКТ и мале фирме 2. Практична питања употребе ИКТ-а у предузетничким фирмама 3. Пословање и Интернет (Deakins & Freel, 2012, стр. 155-173) и скрипта Гостујуће предавање (45 минута): „Дигитални медији и предузетништво“, RE: Design - Full Service Advertising Agency specialized in Web and Graphic Design http://www.redesign n.ba/index.html , Александра Трифуновић, Client Service Director	11.05. Све групе у 13:00 часова, С 1	IX – ИКТ и предузетништво <ul style="list-style-type: none"> • Увод у час (5 минута); • Гостујуће предавање – „Предузетник у свијету информационо- комуникационих технологија – DVC Solutions, Бања Лука, Бојан Вуковић, оснивач и директор (40 минута); • (Пауза) • Вјежба 1: ИКТ и предузетништво (20 минута); • Вјежба 2: Дигитализација пословања (15 минута); • Задаћа (5 минута).
	09.05.	Нерадни дан (Дан побједице над фашизмом)		
XII	15.05.	ФИНАНСИРАЊЕ ПРЕДУЗЕТНИЧКОГ ПОДУХВАТА 1. Процјена неопходних новчаних средстава за покретање предузетничког подухвата (Петковић & Милановић, 2017, 101-110); 2. Модели и форме финансијске подршке предузетничким подухватима у новоформираним предузећима (анђеоско финансирање, фондови ризичног капитала, кредити и лизинг)	18.05. Све групе у 13:00 часова, С 1	X – Институције предузетничке инфраструктуре Гостујуће предавање: „Улога Градске развојне агенције (SIDEA) у подстицању развоја предузетништва“ Мр Марио Милаовић, директор SIDEA

		(Петковић & Милановић, 2017, 110-115, 119-124).		
	16.05.	ПРЕДУЗЕТНИЧКО ОКРУЖЕЊЕ И ПРЕДУЗЕТНИЧКА ИНФРАСТРУКТУРА 1. Институције предузетничке инфраструктуре; 2. Кредитно-гарантни фондови; 3. Пословни инкубатори; 4. Кластери (Петковић & Милановић, 2017, стр. 143-157, 160-162).		
XIII	22.05.	ПОСЛОВНО ПРЕДВИЂАЊЕ И МЕГАТРЕНДОВИ 1. Пословно предвиђање 2. Дигитални мегатрендови	21.05. и 25.05.	XI – Финансирање предузетничких подухвата • Увод у час (5 минута); • Финансирање стартап предузећа у Бањој Луци (40 минута); • Вјежба 1: Канвас бизнис модел: корак по корак (40 минута); • Задаћа (5 минута).
	23.05.	1. Међународно предузетништво (Deakins & Freel, 2012, стр. 200-220)		
XIV	29.05.	Business Idea Pitching / Canvas model презентације	28.05. и 01.06.	
	30.05.	Business Idea Pitching / Canvas model презентације		
XV	08.06.	Колоквиј II (Сала 2, 11:00-13:00)		
Завршни испити:	27.06. (09 ^h) 11.07. (09 ^h) 29.08. (09 ^h) 12.09. (09 ^h) 26.09. (09 ^h) – Кабинет 405 (IV спрат)			

УПУТСТВО ЗА ИЗРАДУ СЕМИНАРСКОГ РАДА

Ко може да ради семинарски рад из Економике и управљања малим и средњим предузећима?

На основу Одлуке о начину праћења и валоризовања знања студената у академској 2017/18. години, према

Члан 5.

(1) Семинарски рад може писати и бранити само студент који оствари најмање **14** и више поена, већ после првог колоквија, уз сагласност предметног наставника.

(2) Предметни наставник, на почетку семестра, објављује списак расположивих тема, одређује коначни термин за додјелу тема, одобрава израду семинарског рада уколико студент испуњава услове за његову израду (минимум **14** поена на првом или другом колоквију) и студенту одређује термин одбране семинарског рада.

(3) Семинарски рад се мора одбранити на семинарској настави, испитним роковима или посебно организованим терминима од стране предметног наставника у току или прије завршног испита на који студент излази, а најкасније до завршетка семестра у којем је слушан предмет из кога се пише семинарски рад. Након званичног завршетка семестра, студент не може бранити семинарски рад из предмета који је већ одслушао у претходном семестру.

НАПОМЕНА ЗА СТУДЕНТЕ: Сваки студент који има право да аплицира за семинарски рад, сходно Члану 5. самостално ће одабрати и предложити тему семинарског рада, водећи рачуна да тема не излази из оквира наставног градива које је обрађено на предавањима и вјежбама. Студент не може добити тему која је већ раније додијељена најмање пет студената, што потврђује сарадник својом евиденцијом.

Искључиво ћемо радити електронским путем, тј. прво ћете контактирати наставника на sasa.petkovic@efbl.org са Вашим властитим приједлогом теме израде семинарског рада, најкасније до **11.06.2018. године.**

Када провјеримо да студент задовољава критерије, сходно члану 5. добићете потврду да студент може почети са израдом семинарског рада или ће предложити модификацију теме, ако то буде неопходно.

Семинарски радови ће бити самостални рад студента, који мора

задовољавати све критерије израде стручног рада. Упутство за израду стручних и научних радова вам је доступно на нашој интернет страници.

Пажљиво ћете проучити Упутство за израду стручних и научних радова, и сходно томе упутству, приступићете обради одобрене теме и коначној изради семинарског рада. Посебно је неопходно водити рачуна да се прецизно дефинишу проблем и предмет истраживања, истраживачке хипотезе, циљ и методе истраживања, тј. да увод буде концизан и јасан. Посебно ћемо цијенити и вредновати радове који уз теоријски дио, примјером из праксе потврђује или одбацује постављене хипотезе.

Када завршите свој рад, послаћете коначну радну верзију имејлом. Распон поена који можете добити за семинарски рад ће бити од 0-8 поена, што ће зависити од квалитета урађеног рада и поштовања тражених критерија из Упутства, као и презентовања рада.

г) Крајњи рок за пријаву приједлога теме и подношење теме је **11.06.2018. године**. Одбрана тема, уколико то одлучи предметни наставник, биће организована најкасније у току званичних љетних или јесењих испитних рокова.

ИСПИТНА ПИТАЊА:

1. Природа и развој схватања предузетништва као економског феномена
2. Предузетник, концепти и чињенице: економски приступ предузетништву
3. Личност и понашање предузетника: психолошки приступ предузетништву
4. Социобихевиористички приступ предузетништву
5. Контекст настанка предузетничке културе
6. Фактори развоја предузетничке културе
7. Улога државе у настанку и развоју предузетничке културе
8. Глобална слика развоја предузетништва – GEM студије
9. Фактори предузетничког процеса
10. Компоненте предузетничког процеса: предузетник и пословне могућности
11. Компоненте предузетничког процеса: организација и ресурси и повезивање компоненти предузетничког процеса
12. Стратегије уласка у предузетнички подухват

13. Организациона култура и предузетничка оријентација малих бизниса: мит или реалност
14. Особине предузетничког предузећа
15. Природа концепта предузетничке оријентације
16. Димензионалност предузетничке оријентације: иновативност, проактивност и преузимање ризика.
17. Димензионалност предузетничке оријентације: аутономија и конкурентска агресивност.
18. Међузависност предузетничке оријентације и пословних перформанси.
19. Контигентни приступ мјерења утицаја предузетничке оријентације на перформансе предузећа
20. Појам, карактеристике и основни типови корпоративног предузетништва
21. Предузетничка трансформација великих предузећа и унутрашње предузетништво
22. Увођење тржишта и Корпоративно инвестирање у нова предузећа
23. Критерији диференцирања предузећа према величини
24. Предузетничке и растуће фирме
25. Раст као стратегијски циљ малих и средњих предузећа
26. Метод раста малих и средњих предузећа: Интерни versus екстерни метод раста
27. Појам и карактеристике породичног предузећа
28. Улоге и односи у породичном предузећу
29. Сукцесија у породичном предузећу; Пренос власништва у породичном предузећу
30. Три кључна концепта социјалног предузетништва: социјална економија, социјално предузеће и социјално предузетништво
31. Друштвено-економски утицај социјалног предузетништва
32. Креативност и иновативност као предуслов успјеха
33. Технике доласка до пословних идеја;
34. Иновативност и предузетништво
35. Како побољшати организациону креативност
36. Врсте иновација
37. Извори иновативности
38. Комерцијализација
39. Употреба ИКТ и мале фирме
40. Практична питања употребе ИКТ-а у предузетничким фирмама
41. Пословање и Интернет
42. Процјена неопходних новчаних средстава за покретање предузетничког подухвата
43. Модели и форме финансијске подршке предузетничким подухватима у новоформираним предузећима (анђеоско финансирање, фондови ризичног капитала, кредити и лизинг)

44. Институције предузетничке инфраструктуре
45. Пословно предвиђање
46. Дигитални мегатрендови
47. Међународно предузетништво

Оквирне теме дипломских радова:

1. Предузетничке намјере степената, психолошки и социобихевиористички приступ: емпиријско истраживање у Републици Српској
2. Најчешће примјењиване стратегије уласка у предузетнички подухват: студија случаја у предузећу Х.
3. Организациона и предузетничка култура у предузећима у Републици Српској
4. Теоријски осврт на међузависност предузетничке оријентације и пословних перформанси
5. Могућност увођења корпоративног предузетништва у јавна предузећа: студија случаја у предузећу Х
6. Утицај планирања сукцесије на дугорочни опстанак и развој породичних предузећа
7. Социјална предузећа као развојна шанса за маргинализоване групе у Републици Српској
8. Подстицањем креативности до пословног успјеха
9. Анђеоско финансирање предузетничких подухвата у раним фазама
10. Улога пословних инкубатора у подстицању развоја предузетништва.

Основна литература:

Петковић, С., и Милановић, М. (2017). *Лабораторија идеја. Од идеје до предузетничког подухвата*. Бања Лука: Универзитет у Бањој Луци, Економски факултет. ISBN 978-99938-46-72-7. Доступно на <http://www.cpme.ef.unibl.org/wp-content/uploads/2017/06/Laboratorija-ideja.pdf>

Пауновић, Б. (2017). *Предузетништво и управљање малим предузећем*. 3. издање Београд: Универзитет у Београду, Економски факултет.

Допунска литература:

Deakins, D., & Freel, M. (2012). *Preduzetništvo i male firme*. Beograd: Data status.

Стефановић, С., и Ивановић-Ђукић, М. (2015). *Управљање малим и средњим предузећима. Стратешки и оперативни аспект*. Ниш: Економски факултет Универзитета у Нишу.